

כלומר: הן הנעשה במקום שמתכפרים בו אחת בשנה, והן הנעשה בבגדי לבן שאין מתכפרין בהם על ידי כהן גדול רק פעם אחת בשנה, חוקה נאמר בהם והן מעכבות ופוסלות.

ותמהינן עלה: וכי אטו לרבי יהודה "מקום" שמתכפרין בו כתיב?!

אלא היינו טעמא דרבי יהודה: לעולם עיקר משמעות הכתוב היא על כל עבודות יום הכפורים, ומה שאין מעכב אלא הנעשה בבגדי לבן בפנים, הוא משום ששאר העבודות נתמעטו מ"חוקה" —

דכתיב: והיתה "זאת" לכם לחוקת עולם, ומשמע זאת ולא אחרת; וכתיב מיעוט אחר: והיתה זאת לכם לחוקת עולם "אחת" בשנה —

ודרשינן: חד קרא למעוטי בגדי לבן מבחוץ שאין סידרן מעכב.

וחד קרא למעוטי בגדי זהב.

כלומר: אילו לא נאמר אלא מיעוט אחד לא היינו ממעטים אלא בגדי זהב [שכל עבודתו בהם הוא בחוץ], ומתוך שנאמר עוד מיעוט, נתמעטו אף מה שנעשה בבגדי לבן בחוץ.

רבי נחמיה אומר: במה דברים אמורים: בדברים הנעשים בבגדי לבן בין מבפנים בין מבחוץ, שאם הוקדמה עבודה מאוחרת לאחד מדברים אלו, הרי היא פסולה.

אבל בדברים הנעשים בבגדי זהב מבחוץ, כגון אילו ואיל העם⁽²⁸¹⁾, אין בכחם לעכב את עבודת הוצאת כף ומחתה [הנעשית בבגדי לבן בפנים], שאמורה היתה לפי סדר היום להיעשות אחריהם; ואם הקדימה לאילו ואיל העם מה שעשה עשוי [רש"י].

אמר רבי יוחנן: ושניהם רבי יהודה ורבי נחמיה מקרא אחד דרשו:

דכתיב בפרשה: והיתה זאת לכם "לחוקת" עולם אחת בשנה, ו"חוקה" הוא לעיכובא, ומשמע: דבר הנעשה "אחת בשנה" סידרו מעכב —

ב-ט רבי יהודה — שאמר בדברים הנעשין בבגדי לבן בפנים — סבר: הנעשה ב"מקום" שמתכפרין בו פעם אחת בשנה — והוא קודש הקדשים שאין מתכפרין בו אלא ביום הכפורים — חוקה נאמר בהן; ולפיכך רק עבודות אלו מעכבות ופוסלות.

ורבי נחמיה — שאמר בדברים הנעשים בבגדי לבן בין בפנים בין בחוץ — סבר: דברים המתכפרין בהן פעם אחת בשנה.

281. מה שנקט רש"י עבודה הנעשית בלבישה השניה של בגדי הזהב, ולא נקט רש"י עבודות הנעשות בלבישה ראשונה; יש לפרש משום שעבודה שאינה מ"עבודת היום" ודאי אינה מעכבת את הסדר; [וראה בקונטרס למרן רי"ז הלוי שהוכיח מדברי רש"י אלו, שאיל העם יש בו משום עבודת היום, ראה שם]; וראה

הקטורת [והביא שם מירושלמי, דאין חייב להוליך את מחתת הגחלים עם הכף, אלא שעובר משום הכנסה יתירא]; ולזה כתב רש"י, שהיא נפסלת משום שהקדימה לחפינה שהיא צורך פנים; [ומשמע שם, כי ההולכה מן הכניסה לבית קדשי הקדשים, היא זו שנפסלת אם נעשית קודם החפינה].

ורבי נחמיה דורש באופן אחר:

חד למעוטי בגדי זהב, אבל בגדי לבן הרי הן בכלל, ואפילו אלו הנעשין בחוץ.

וחד למעוטי שפיכת שירים הנעשים בבגדי לבן דלא מעכבי את הדבר המאוחר להם אם הקדימו להם, ואע"פ שהן נעשין בבגדי לבן אין סדרן מעכב [לשון רש"י].

והטעם שאין סידרה מעכב, משום דלרבי נחמיה אין שפיכת שירים מעכבת את הכפרה.

ורבי יהודה סבירא ליה שפיכת שירים מעכבת את הכפרה; ושוחט אחר ומתחיל מן המתנות שעל המזבח, כדי שיהיה לדם שם שיריים [זבחים נב ב וברש"י שם].

וכיון שכן אמר לך:

אי מעכבי שאר הדברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ בכסדרן — אף שיריים מעכבי בכסדרן, כיון שמעכבין את הכפרה; ואי האחרים לא מעכבי אף אלו לא מעכבי, כלומר: אין סברא לשנות בין העבודות. (282)

כרתניא [לדעת מאן דאמר אחד בסמוך], שדעת רבי יהודה שפיכת שיריים מעכבת את הכפרה:

כתיב בפרשה אחר כל ההזאות: וכלה מכפר את הקודש ואת אוהל מועד ואת המזבח והקריב את השעיר החי, ולא היה לו לומר

אלא: "והקריב את השעיר החי" [רש"י זבחים]; ולמה נאמר "וכלה מכפר את הקודש", כדי ללמדך:

אם "כפר" — "כלה", ואם לא "כפר" — לא "כלה", דברי רבי עקיבא, ויתבאר בסמוך.

אמר לו רבי יהודה: מפני מה לא נאמר מי מעכב על ידינו שלא נדרוש כסדר הכתוב, [רש"י שם]:

אם "כלה" — "כפר", ואם לא "כלה" — לא "כפר", שאם חיסר אחת מן המתנות לא עשה ולא כלום.

ואמרין בזבחים לפרש: מאי בינייהו? ונחלקו בזה רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי:

חד אמר לפרש: לכולי עלמא שפיכת שיריים אינה מעכבת את הכפרה: ומשמעות דורשין איכא בינייהו —

רבי עקיבא משמע ליה לדרוש את הכתוב מסופו לראשו, וקאמר: "בכפרה דהיינו במתנות תלויה השלמה, ושיריים לא מעכבי".

ואמר לו רבי יהודה: אין לדרוש בזה הלשון, שאם כן לא תשמע מינה כי כל המתנות מעכבות, אלא מתנה אחת בלבד כבשאר קרבנות חיצוניות.

אלא כך תדרוש: אם כילה הכל כמו שכתוב

בתוספות ישנים ד"ה אבל בדברים, מה שכתבו על רש"י.

282. מבואר מהסוגיא, כי אף מה שאינו כתוב

בפרשה מעכב את הסדר, אע"ג שעליו לא נאמר "חוקה" הכתובה בפרשה; שהרי שפיכת שיריים ביום הכפורים מריבוי הכתוב בפרשת פר כהן משיח היא נלמדת, כדלעיל נט א.

שאמר במשנה בזבחים: שיירי הדם של חטאות הפנימיות [שם קיא א] הנשפכים על היסוד, שהקריבן מחוץ לעזרה, חייב עליהם משום "שחוטי חוץ".

הרי שסובר רבי נחמיה כי "עבודה" היא כשאר זורק מקצת דם [רש"י זבחים], והרי היא בכלל הכתוב: איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה וגו'. ואל פתח אוהל מועד לא הביאו להקריב קרבן וגו' ונכרת האיש ההוא מקרב עמו.

ופירש רבי יוחנן: **תנא** [שנה] **רבי נחמיה, כדברי האומר שירים מעכבי את הכפרה;** והאיך אמר כאן רבי יוחנן לדעת רבי נחמיה: אין שירים מעכבין את הכפרה?!

ומסקינן: **קשיא!**

אמר רבי חנינא:

קטורת שחפנה קודם שחיטתו של פר, לא עשה ולא כלום, שהרי בסדר העבודה שנינו, כי שחיטת הפר קודמת לחפינה.

ומפרשינן: **כמאן** אמרה ששחיטת הפר מעכבת את המאחרת לה? **דלא כרבי יהודה** דלעיל, **דאי כרבי יהודה, האמר: כי כתיבא**

בענין — כיפר. ואם לא כילה כל האמור בענין לא כיפר. ולמדנו שאם חיסר אפילו אחת מן "המתנות" לא עשה ולא כלום.

אבל שיריים אינן מעכבין, כיון שאין הם אמורים בענין זה [כמבואר לעיל נט א, וברש"י] אלא מפרשת פר כהן משיח הן נלמדין [נתבאר על פי רש"י זבחים נב ב].

וחד אמר: שירים מעכבי איכא בינייהו בין רבי עקיבא לרבי יהודה:

רבי עקיבא סבר: שיריים לא מעכבי, והכי קאמר: אם כיפר עיקר המתנות — כילה, ואפילו לא שפך שיריים.

רבי יהודה סבר: שפיכת שיריים אף היא מעכבת, והכי קאמר: אם כילה הכל אז כיפר, ואם לא כילה הכל אין הכפרה של המתנות כפרה [רש"י]. (283)

ותמהינן: **ומי אמר רבי יוחנן הכי**, שרבי יהודה ורבי נחמיה מקרא אחד דרשו, ולדעת רבי נחמיה: מיעוט אחד הוא על שפיכת שיריים, כיון ששיריים אינם מעכבין את הכפרה.

והאמר רבי יוחנן על דברי רבי נחמיה

כילה לא כיפר, שאם חיסר אחת מן המתנות וכי אפילו במתן יסוד משמע [כן היא גירסתנו וגירסת השיטמ"ק, ולב"ח גירסא אחרת בסוף דברי רש"י]; ועל דרך זה מבואר בריטב"א כאן. ב. ברש"י בזבחים נב ב [לפי גירסתנו וגירסת השיטמ"ק, שלא כהב"ח שם], מבואר: כי עיקר מה שהוצרך רבי יהודה ללמוד שאף שפיכת שיריים מעכבת את הכפרה, הוא משום דסבירא ליה, לא נאמר "חוקה" אלא על דברים הנעשין בכגדי לבן בפנים.

283. א. רש"י בזבחים מ א פירש באופן אחר: אם כיפר כפרה המעכבת בשאר מקומות כגון מתנת הדמים מתן שבע ומתן ארבע, כילה; [וצריך ביאור, אם כן נאמר: מתנה אחת מהן מעכבת כבשאר מתנות החיצונות].

ובזבחים נב ב פירש רש"י: אם כיפר מה שאמור בענין — כלה, דכתיב "חוקה" לעיכובא, אבל שיריים שאין אמור בענין לא מעכבי; ואתא רבי יהודה למימר: אם כילה כל צרכי עבודותיו ואף המלמדין לו ממקום אחר כיפר, ואם לא

הפר מעכבת את המאוחרות לה, נמצאו חפינת הקטורת והקטרתה נעשים שלא על הסדר, שהרי שחיטת הפר המכפר נעשית אחריהם, ושחיטה ראשונה כמאן דליתיה [רא"ל].⁽²⁸⁵⁾

ואם כן: "יִשְׁחוט פֶּרֶךְ יַחְזוֹר וַיַּחְפוֹן וַיִּקְטֵר, וַיִּזֶה מִן הַדָּם" מִבְּעֵי לֵיָּה לְתַנּוּא שֶׁל מִשְׁנַתְנוּ לומר! ⁽²⁸⁶⁾

ומשנינן: **בְּקַטְרֵת לֹא קָא מִיִּירֵי הַתְּנַא שֶׁל טא-א** המשנה, אלא בדיני ההזאות עצמן, ולעולם צריך לחזור ולחפון ולהקטיר את הקטורת.⁽²⁸⁷⁾

"חוקה" בדברים הנעשים בבגדי לבן מבפנים הוא דכתיבא, ושחיטת הפר עבודת חוץ בבגדי לבן היא, ואינה מעכבת.

ודחינן: **אפילו תימא רבי יהודה: שחיטת הפר שהיא צורך עבודת פנים** [הזאות לפני ולפנים] כעבודת פנים דמי ומעכבת.⁽²⁸⁴⁾

ומקשינן לרבי חנינא: **תנן במשנתנו: אם עד שלא נמר מתנות שבפנים נשפך הדם, יביא דם אחר מפר אחר שישחוט, ויחזור ויזה בתחילה מבפנים.**

ואם איתא לדרבי חנינא, הסובר: שחיטת

הפסול הוא במאוחר שהוקדם, ובנידון דידן היא הקטורת.

ויתכן טעמו, משום שהקטורת שבשעתה היתה על הסדר — שהרי אחריה נשפך הדם והוצרכו לאחר — אין שייך שתפסל.

אמנם באבני נזר נקט, דלעולם אין שייך פסול על איחור אלא על הקדמה; והגבורת ארי חולק [הובא לקמן בהערות בסוף הסוגיא].

286. תמה רבינו עקיבא איגר: והרי על כרחך משנתנו כרבי נחמיה, שהרי שנינו: הקדים דם השעיר לדם הפר יחזור ויזה מדם השעיר, ומוקמינן לה בסמוך במתנות שבהיכל; וכיון שכן, בלא רבי חנינא תיקשי: תעכב השחיטה הנעשית בבגדי לבן בחוץ את החפינה וההקטרה!?

ובגבורת ארי במלואים למשנתנו, כתב, שיש לפרש משנתנו לתחילה, ואפילו כמאן דאמר שאין מעכב אלא עבודתו שבבגדי לבן שבפנים; וראה מה שהובא בזה בהערות בתחילת הסוגיא.

287. כתבו בתוספות ישנים: אין צריך לחזור ולהקטיר, רק אם נשפך הדם באמצע מתנות

284. הקשו האחרונים: והרי לעיל מב א איכא מאן דאמר: שחיטת פרו כשירה בזר משום דחוקה לא קאי על שחיטה; ואם כן האיך יעכב הסדר במה שהקדים החפינה לשחיטה שלא נאמר עליה "חוקה"? [אם לא שנאמר, כי רבי חנינא סבירא ליה כמאן דאמר שם שחיטת פרו בזר פסולה].

והעירו האחרונים: דאין לומר כי הכוונה היא על קבלת הדם, שאף היא קודמת לחפינה בסדר העבודה; כיון שקבלה בלאו הכי אי אפשר שתעכב, שהרי קבלה לא נאמרה בפרשת אחרי מות, ולא נאמר עליה "חוקה"; [וכעין מה שכתבו התוספות במנחות ה א, ד"ה שחיטה, ראה בכל זה באבני נזר שם אות ה, ובשמועת חיים עמוד קלז וקלח].

ולפי מה שנתבאר בהערה 282, כי אף שפיכת שיריים שאינה כתובה בפרשה מעכבת את הסדר, יש מקום ליישב כן.

285. לשון רש"י שכתב: "והרי נקטר הקטורת וזה שוחט פר" משמע קצת, כי קושיית הגמרא היא על הכשר הפר המוקדם שנתאחר [ולא כפי שנתבאר בפנים]; ובכל הסוגיא כתב רש"י: כי